

Rapport

Commissie

ondersteuning synode (COS)

voor de Synode Best 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Voorbereidingen synode Best	3
1.1 Afvaardiging	3
1.2 Contact met de regio	3
1.3 Introductiedagen	3
1.4 Facilitering synode	4
1.5 Commissies	4
1.6 Werkwijze synode	4
1.7 Moderamen	4
1.8 Nadenken over de toekomst	5
1.9 Communicatie	5
1.10 Jongvolwassen adviseurs	5
2 Overige taken	5
2.1 Werkgeverschap	5
2.2 Publicaties	5
2.3 Jaarboek	6
3 Gevraagde besluiten	6
4 Begroting	8
5 Samenstelling COS	9
Bijlagen	10
Bijlage 1: Besluiten van de Synode Deventer 2023	10
Bijlage 2: Jonge adviseurs	12
Bijlage 3: Nadenken over de toekomst	14

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met de commissie ondersteuning synode via: cos@ngk.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inleiding

De landelijke commissie ondersteuning synode (COS) heeft als voornaamste taak de voorbereiding van de synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken (NGK). In 2026 start de Synode Best 2026. Het is de taak van COS ervoor te zorgen dat de synode soepel verloopt. Deze beleidsrapportage geeft informatie over de werkzaamheden van de commissie en de uitvoering van de opdrachten die de Synode Deventer 2023 heeft vastgesteld.

COS geeft in deze beleidsrapportage inzicht in haar activiteiten en werkzaamheden met betrekking tot de synode-organisatie en enkele andere taken.

1 Voorbereidingen synode Best

1.1 Afvaardiging

Al in een vroeg stadium zijn alle achtentwintig regionale vergaderingen aangeschreven met de aansporing tijdig te starten met het zoeken naar afgevaardigden voor de Synode Best 2026. Overeenkomstig de opdracht van de Synode Deventer 2023 is de regio's gevraagd bijzondere aandacht te geven aan een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen en jongeren.

1.2 Contact met de regio

Al vaker is de wens geuit om de band tussen de synode en de kerken te versterken. De regionale vergaderingen vormen zowel voor de synode als voor de plaatselijke kerken 'het meest nabije kerkverband'. COS heeft de regio's uitgenodigd voor een online gespreksavond waarin gesproken is over de wensen en ideeën van de synode, maar waarin vooral geluisterd is naar wat er in de regio leeft ten aanzien van thema's die landelijk aandacht verdienen.

COS neemt het initiatief om de regionale vergaderingen tijdens de synode actief te voorzien van informatie over geplande synode-onderwerpen en over genomen synodebesluiten. Daarmee ontstaat er voor regionale vergaderingen, zowel voor- als achteraf, de mogelijkheid met meer betrokkenheid de aandachtspunten te bespreken.

1.3 Introductiedagen

De regionale vergaderingen benoemen de afgevaardigden. Zij vormen met elkaar de synode, maar kennen elkaar niet. Gebleken is dat onderlinge kennismaking tussen de afgevaardigden een positieve bijdrage levert aan de geestelijke eensgezindheid, zodat de synode, waar de afgevaardigden elkaar als gelovigen herkennen en waarderen, in staat is om te komen tot breed gedragen besluiten.

Voorafgaande aan de openingsvergadering van de synode starten de benoemde afgevaardigden met een tweedaagse introductiebijeenkomst (inclusief overnachting). Daarna volgt nog een aantal tweedaagse synodevergaderingen. In het voorjaar van 2027 staat een tweetal ééndaagse bijeenkomsten gepland.

1.4 Facilitering synode

De NGK te Best bleek bereid de synode te ontvangen voor de bidstond en de openingsvergadering. De overige synodevergaderingen vinden plaats in Conferentiecentrum Mennorode (Elspeet).

Alle openbare vergaderingen zijn via internet (streaming via YouTube) te volgen. Een beperkt aantal gasten is (na aanmelding) altijd welkom.

De streaming van de bijeenkomsten wordt verzorgd door LPB Media.

De synode wordt secretariael ondersteund door een griffier (Kornelis Harmannij), een notulist (Geerke Dijkstra-de Graaf) en het ankerpunt in het secretariaat (Lydia Postma-Douma).

Tijdens de vorige synode is de griffier, Jacob Halma, opgevolgd door Kornelis Harmannij.

Geerke Dijkstra-de Graaf volgt Jan Kuiper op als notulist.

1.5 Commissies

COS heeft contacten met alle landelijke commissies en enkele onderscheiden organisaties om te stimuleren dat de synoderapporten tijdig worden aangeleverd. Er wordt tevens geïnventariseerd wat elke commissie op de synode denkt in te brengen, zodat er een inschatting van de in te plannen vergadertijd kan worden gemaakt. Deze informatie wordt na de openingsvergadering gedeeld met het nieuw verkozen moderamen.

Daarnaast is aandacht gegeven aan commissies en landelijke organisaties (TUU, Kerkpunt, SWK, Verre Naasten) die met onderling vergelijkbare acties bezig zijn en daarbij het risico lopen langs elkaar heen te werken. Dit bleek nuttig te zijn bij de contacten met de regionale vergaderingen om te bevorderen dat ieder op de hoogte is van de activiteiten van de ander.

1.6 Werkwijze synode

Voor de Synode Best is gekozen het aantal tweedaagse bijeenkomsten te verminderen en daarvoor in de plaats een aantal eendaagse vergaderdagen te plannen. Dat geeft verlichting in de vergaderdruk, zodat er voor een bredere vertegenwoordiging uit de kerken (jongeren, werkenden) meer mogelijkheden zijn om aan de vergaderingen deel te nemen. Daarnaast is er de noodzaak om meer aandacht te hebben voor kostenbesparingen. Eendaagse bijeenkomsten zijn beduidend 'goedkoper'.

COS adviseert af te zien van het idee om 'één vergaderweek per jaar' te houden (opdracht n). Zo'n vergaderweek betekent een flink aantal extra overnachtingen. Bovendien zullen jongeren en werkenden geen mogelijkheden zien om een week vrij te nemen voor het synodewerk.

1.7 Moderamen

Afzonderlijk heeft COS zich gebogen over de samenstelling van een nieuw moderamen. Het moderamen van de Synode Deventer 2023 denkt daarin mee. Mede naar aanleiding van de uitkomsten van enquêtes onder de afgevaardigden van 2023/2024 is een aanpak ontwikkeld die de synode-afgevaardigden van de Synode Best 2026 vooraf meer betreft bij de zoektocht naar geschikte kandidaten. Ook de verkiezing zal op een meer transparante manier worden georganiseerd. Onverminderd blijft de bevoegdheid van het zittende moderamen om voorstellen te doen over de samenstelling.

1.8 Nadenken over de toekomst

Eveneens leveren de evaluaties ideeën om de werkwijze van de synode verder te verbeteren. Om te voorkomen dat dit telkens een constatering achteraf blijft, stellen we voor dat het nieuwe moderamen van de Synode Best 2026 zo spoedig mogelijk na zijn benoeming in overleg gaat met COS en CFB (commissie financiën en beleid). Mogelijke verbeter suggesties kunnen al tijdens de Synode Best 2026 worden ingezet. COS heeft een ruim aantal opties voorbereid en deze zullen aan het nieuwe moderamen ter hand worden gesteld. Een aantal van die mogelijkheden is opgenomen in bijlage 3.

Voor een goede afstemming heeft COS meermalen overleg gevoerd met CFB. Gebleken is dat een regelmatig terugkerend jaarlijks overleg zal bijdragen aan een betere afstemming voor strategische keuzes voor de toekomst.

1.9 Communicatie

De kerken hebben in de persoon van Heleen Sytsma-van Loo een eigen communicatieadviseur in dienst. Zij geeft algemene bekendheid aan de activiteiten binnen het landelijke kerkverband en stimuleert de waardering ervoor. Daartoe beheert ze de website www.ngk.nl en de sociale media-accounts van de NGK. Maandelijks verschijnt er een nieuwsbrief voor ongeveer 5.000 abonnees, waar commissies en organisaties in en rondom de NGK een podium krijgen voor hun werk, hun vragen en hun evenementen. Specifiek rondom een synode is er intensiever contact met de regionale vergaderingen en de plaatselijke kerken. Het doel is om hen zo goed mogelijk te informeren over en het liefst ook te motiveren voor alles wat zich op de synode afspeelt. Het kerkelijk seizoen '25-'26 was een niet-synodejaar. Die relatieve rust is gebruikt om te werken aan meer bekendheid voor het landelijke kerkverband in de vorm van een digitale folder. Deze staat via www.ngk.nl ter beschikking van de kerken en de regio's. Ook is op initiatief van de communicatieadviseur en in samenwerking met Kerkpunt in het voorjaar van 2026 geïnvesteerd in het contact tussen de COS en de regionale vergaderingen; zie paragraaf 1.2.

1.10 Jongvolwassen adviseurs

Behalve dat de regionale vergaderingen gevraagd is om een brede, diverse afvaardiging naar de synode samen te stellen, heeft COS – in navolging van een eerste initiatief tijdens de synode Deventer – verder nagedacht over de inzet van jonge adviseurs. Daartoe heeft COS een voorstel voor de Synode Best 2026 voorbereid. Zie verder bijlage 2.

2 Overige taken

2.1 Werkgeverschap

COS wordt ondersteund door twee werknemers die bij de NGK in dienst zijn (voor het secretariaat en voor de communicatie). Daarnaast werkt een betaalde kracht een beperkt aantal uren per week voor de commissie relaties buitenland (CRB). Deze werknemers doen hun werk met grote inzet. COS heeft de afgelopen periode aandacht gegeven aan het werkgeverschap en de daarbij behorende arbeidsovereenkomsten. Alle werknemers hebben een passende arbeidsovereenkomst en er is aandacht voor het persoonlijk functioneren en de eigen ontwikkeling.

2.2 Publicaties

De synodeorganisatie heeft de intentie zo veel mogelijk papierloos te werken. De meeste uitgaven (zoals de ACTA) worden digitaal via de website ngk.nl gepubliceerd. COS heeft toestemming verleend aan Marinus de Jong om de belijdenisgeschriften van de NGK (met toelichting) opnieuw uit te geven in een

papieren publicatie (*Wij belijden*, Amersfoort 2025). De uitgave van het Jaarboek is op dit moment nog in 'hard copy' (zie hieronder).

2.3 Jaarboek

In 2026 is opnieuw een Jaarboek uitgekomen. Het vierde in de rij van de voorlopig geplande vijf (2023 tot en met 2027). Rond 1 januari 2027 zal een beslissing worden genomen over het vervolg. De uitgave van het Jaarboek komt tot stand onder auspiciën van COS in samenwerking met uitgeverij Buijten & Schipperheijn *Motief*, Amsterdam, die in genoemde periode de uitgave verzorgt. De meeste gegevens voor het Jaarboek worden aangeleverd door Stichting KerkenWerk (SKW) op basis van de door de scriba's van de kerken aangeleverde informatie.

In het Jaarboek staan verder het overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen van het afgelopen jaar, een aantal 'in memoriams' van in het voorgaande jaar overleden predikanten en een opgave van het aantal kerken en gemeenteleden, met een toelichting.

De verkoop van het Jaarboek vindt plaats via de scriba's van de kerken; dit in het kader van privacywetgeving. Het aantal verkochte exemplaren neemt tot dusver jaarlijks iets af.

3 Gevraagde besluiten

Besluit 1:

- a. jongvolwassen adviseurs aan te stellen voor de duur van de gehele synode, zolang de jongvolwassen generatie niet evenredig vertegenwoordigd is onder de afgevaardigden;
- b. daarbij de volgende uitgangspunten en regels te hanteren:
 - Als evenredige vertegenwoordiging geldt dat de generatie van 18-29 jaar een zesde van het totale aantal afgevaardigden, 9 van de 56, telt.
 - Het moderamen draagt een viertal jongvolwassen adviseurs voor, maar niet meer dan nodig is om tot evenredige vertegenwoordiging te komen.
 - De jongvolwassen adviseurs worden zoveel als mogelijk aangezocht op basis van aanbevelingen van regionale vergaderingen of anders van kerken.
 - Jongvolwassen adviseurs handelen conform de kerkorde en de landelijke regelingen en de voorwaarden van hun aanstelling.
 - Jongvolwassen adviseurs worden in de regel benoemd voor de volledige duur van de synode.
 - Jongvolwassen adviseurs hebben op gelijke wijze als de afgevaardigden toegang tot de rapporten en andere relevante documenten.
 - Jongvolwassen adviseurs kunnen ook toegevoegd worden aan eventueel in te stellen synodecommissies.
 - Jongvolwassen adviseurs kunnen deelnemen aan alle besprekingen van de synode, maar hebben geen stemrecht.
 - De synode streeft naar een evenwicht tussen ervaren adviseurs en nieuwe adviseurs.
 - Reiskosten van jongvolwassen adviseurs worden op gelijke wijze vergoed als die van afgevaardigden.
 - Jongvolwassen adviseurs zijn belijdend lid in een van de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Besluit 2:

het moderamen op te dragen om in overleg met de commissie ondersteuning synode en de commissie financiën en beleid eventuele verbeteringen in de werkwijze van de synode uit te werken en zo mogelijk toe te passen.

Besluit 3:

de commissie ondersteuning synode de volgende opdrachten te geven:

- a. Bereid de volgende synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken voor.
- b. Nodig de regionale vergaderingen tijdig uit om afgevaardigden aan te wijzen. Attendeer hen op de gewenste diversiteit in geslacht en leeftijd.
- c. Zoek jongvolwassen gemeenteleden aan die kunnen optreden als vaste adviseurs.
- d. Voorzie in de voldoende capaciteit in de secretariële ondersteuning van de synode.
- e. Voorzie in passende en betaalbare vergaderlocaties.
- f. Houd contact met de kerk die de bidstond belegt.
- g. Regel de streaming van de openbare vergaderingen.
- h. Houd contact met de andere landelijke commissies; voorkom dat ze dubbel werk doen en zie erop toe dat ze tijdig rapporteren.
- i. Voorzie de afgevaardigden van informatie over de werkwijze van de synode en verstrek hun de te bespreken rapporten en voorstellen en andere noodzakelijke documenten.
- j. Betrek de regionale vergaderingen zoveel mogelijk bij de afhandeling van de synode-agenda.
- k. Evalueer de synode met het oog op de werkwijze van een volgende synode.
- l. Communiceer regelmatig met de kerken en andere belangstellenden over het werk in de kerk.
- m. Beheer de website ngk.nl en houd de content actueel.
- n. Draag zorg voor de jaarlijkse uitgave van het Jaarboek.
- o. Beheer de auteursrechten van de gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken.
- p. Wees een goede werkgever voor de werknemers in dienst van COS.

Besluit 4:

voor het werk van de commissie ondersteuning synode in de jaren 2027, 2028 en 2029 een totaalbudget vast te stellen voor 2027 € 208.468,- , voor 2028 € 149.400,- en voor 2029 € 247.905.

4 Begroting

BEGROTING COS

basisbedragen 2026

PERSONEELSKOSTEN

Secretariaat en Communicatie	€ 90.876,05	
Sub totaal		€ 90.876,05

COS EN OVERIGE KOSTEN

o.a. verzekeringen, kantoorkosten, abonnementen, vergader- en reiskosten COS	€ 9040,00	
Totaal		€ 99.916,05

BEGROTING PER JAAR

2027

2028

2029

Geïndexeerde COS kosten jaarlijks **2,5%**

€ 102.413,95

€104.974,30

€ 107.598,66

LPB Media geïndexeerd jaarlijks **2,5%**

€ 43.050,00

€ 44.126,25

€ 45.229,41

SYNODE/KERKVERBAND

Vergaderkosten Synode	eenheid	2027	2028	2029 (basis 2026)
2 daagse Mennorode (4)	€ 17.850	€ 17.850		€ 53.550
1 daagse Mennorode (3)	€ 3.885	€ 11.655		
podium/piano/munten/belasting		€ 8.000		
reiskosten afgevaardigden		€ 4.000		€ 2.000
moderamen vergaderingen (30)	€ 150	€ 3.000		€ 1.500
moderamen reiskosten		€ 1.500	€ 300	€ 500
notulist		€ 1.000		€ 1.000
streamen (6)	€ 4.000	€ 16.000		€ 32.000
				€ 90.550

Afgesproken met Mennorode

€ 63.005

Synodekosten 2029 geïndexeerd met 5%

€ 300

€ 95.077

Totaal		€ 208.468,95	€ 149.400,55	€ 247.905,57
--------	--	--------------	--------------	--------------

5 Samenstelling COS

Op dit moment bestaat COS uit de volgende personen:

P. (Peter) van Engeldorp Gastelaars	Rotterdam	2024
K. (Kornelis) Harmannij	Harderwijk	2024
J.B. (Jan Bert) de Rijke	Goes	2014
P.G. (Peter) Sinia	Ede	2022
S. (Sybren) Stelpstra	Brucht	2017

B.P. (Ben) Vreugdenhil heeft in november 2025 zijn lidmaatschap door persoonlijke omstandigheden moeten opgeven. Ook D. (Dineke) de Vries-Kruidhof moest in februari 2026, in verband met haar drukke werkzaamheden, haar lidmaatschap van COS beëindigen.

Geen lid van COS, maar altijd aanwezig bij de COS vergaderingen:

L. (Lydia) Postma-Douma	Amersfoort	ambtelijk secretaris
H.C. (Heleen) Sytsma-van Loo	Eindhoven	communicatieadviseur

Bijlagen

Bijlage 1: Besluiten van de Synode Deventer 2023

9 maart 2024

Artikel 54: commissie ondersteuning synode

Materiaal:

rapport commissie ondersteuning synode - dd. 10-07-2023.

Besluit 1:

de commissie ondersteuning synode onder dankzegging voor de door haar verrichte werkzaamheden decharge te verlenen.

Besluit 2:

de commissie ondersteuning synode (COS) op te dragen:

- a. de volgende synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken voor te bereiden;
- b. toe te zien op de voortgang en consistentie van de uitvoering van de door de synode genomen besluiten door commissies en op de tijdige rapportage door hen;
- c. zorg te dragen voor tijdige en overzichtelijke publicatie van de stukken ten behoeve van de afgevaardigden en naar buiten;
- d. zorg te dragen voor de ondersteuning van de synode. Hierbij wordt tenminste voorzien in capaciteit voor:
 - de algemene administratie;
 - de verslaglegging, inclusief notulen en acta;
 - de overdracht van het papieren en digitale archief van de synode aan het landelijk archief;
- e. op te treden als werkgever van hiertoe aan te stellen werknemer(s), waarbij voor de rechtspositie aansluiting gezocht wordt bij bestaande regelingen binnen de kerken;
- f. zorg te dragen voor de informatievoorziening over werkers binnen de kerken, zowel via de websites als de informatieboekjes van de kerken;
- g. de commissies te ondersteunen met betrekking tot de communicatie over hun werk;
- h. zorg te dragen voor de website www.ngk.nl;
- i. zorg te dragen voor de uitgave van publicaties van de Nederlandse Gereformeerde Kerken en te waken voor inbreuk door derden op auteurs- en gebruiksrechten van deze publicaties;
- j. van deze werkzaamheden verslag uit te brengen aan de kerken met het oog op de volgende synode;
- k. de regionale vergaderingen te stimuleren om de diversiteit van de afvaardiging naar de synode verder te verbeteren en daar beleid voor te ontwikkelen. Daarbij te streven naar een evenwichtige man/vrouw verhouding en een gemiddelde leeftijd van 55 jaar;
- l. de regionale vergaderingen te adviseren hoe in het proces van agendavorming binnen het huidige kerkrecht, recht kan worden gedaan aan de diversiteit binnen de kerken;
- m. het moderamen te adviseren hoe tijdens de synode de stemmen van alle groepen gehoord worden en zo doorklinken in de besluitvorming;
- n. met het oog op nieuwe vergadermethoden van de synode in elk geval het principe te doordenken van één vergaderweek per jaar waarin naast andere agendapunten één inhoudelijk thema centraal staat;
- o. goed contact te onderhouden met het zittende moderamen van de synode over ingrijpende wijzigingen zoals verwoord in besluiten 3 en 4 over de voorbereiding van de volgende synode.

Besluit 6:

voor het werk van de commissie ondersteuning synode een totaalbudget vast te stellen voor de jaren 2024, 2025 en 2026 van € 416.000.

Excuus

U ziet dat er ergens iets is misgegaan: na besluit 1 en 2 volgt opeens besluit 6. Ook wordt onder besluit 2 lid o verwezen naar 'besluiten 3 en 4', terwijl die er zo niet staan.

Gelukkig valt de schade mee: de oorspronkelijke besluiten 3, 4 en 5 zijn naderhand ingevoegd in besluit 2, respectievelijk als lid l, m en n (besluit 3), o (besluit 4) en p (besluit 5).

Maar het resultaat is uiteraard minder netjes. Excuus daarvoor.

Bijlage 2: Jonge adviseurs

Voorgeschiedenis

In het rapport van de Regiegroep aan de Generale Synode/Landelijke Vergadering van Zoetermeer in 2022 (GS/LV 2022) werd het investeren in diversiteit in leeftijd en geslacht, en daarmee een betere representatie van de diversiteit in de kerk, als derde strategische prioriteit benoemd. In samenhang hiermee werd geopperd om te onderzoeken of aanpassing in de werkwijze van de synode bevorderend zou kunnen werken voor die diversiteit.

Naar aanleiding van bovengenoemd rapport heeft de GS/LV 2022 de commissie diversiteit en werkwijze synode (CDWS) ingesteld. Die CDWS kwam met een tussenrapportage aan de Synode Deventer 2023. In de besluitvorming n.a.v. die tussenrapportage werd het punt van de diversiteit (in o.a. leeftijd) belegd bij de COS.

Zo werd door de Synode Deventer 2023 (in besluit 3) over diversiteit de COS het volgende opgedragen:

- De regio's te stimuleren om de diversiteit van de afvaardiging naar de synode verder te verbeteren en daar beleid voor te ontwikkelen. Daarbij te streven naar een evenwichtige man/vrouw verhouding en een gemiddelde leeftijd van 55 jaar.
- De regio's te adviseren hoe in het proces van agendavorming binnen het huidige kerkrecht, recht kan worden gedaan aan de diversiteit binnen de kerken.
- Het moderamen te adviseren hoe tijdens de synode de stemmen van alle groepen gehoord worden en zo doorklinken in de besluitvorming.

In het bovengenoemde rapport van de Regiegroep wordt onder andere gesproken over de mogelijkheid om als synode van jongvolwassen adviseurs gebruik te maken. De huishoudelijke regeling van de synode (landelijke regeling bij art. E5 KO) biedt in artikel 7 aan de synode en haar commissies al de mogelijkheid om gebruik te maken van adviseurs. Artikel 7.4 lijkt in het bijzonder bedoeld om ondervertegenwoordigde groepen in de vorm van het adviseurschap een stem te geven in de vergaderingen van de synode.

Overwegingen

De belangrijkste overwegingen voor diversiteit wat o.a. leeftijd betreft, die de Regiegroep, de CDWS in hun rapportages en de Synode in haar bespreking noemden zijn het belang van representativiteit van de synode, de vergroting van de verbinding tussen lokale kerken en de synode en het door participatie recht doen aan ondervertegenwoordigde groepen. Voor verdere overwegingen verwijzen we naar de diverse genoemde rapporten.

De Synode Deventer 2023 heeft de ruimte die de regeling biedt benut om een eerste ervaring op te doen met jongvolwassen vertegenwoordigers. Die werden betrokken bij de behandeling van het rapport van de Commissie Belijdende Kerk. De ervaring van zowel die jongvolwassen vertegenwoordigers zelf als van de overige aanwezigen moedigt aan om verder te gaan op de ingeslagen weg. De door de Regiegroep en door afgevaardigden genoemde al langer bestaande ervaring van onze zusterkerk CRCNA met jongvolwassen adviseurs die tijdens de gehele synode participeren is een aanmoediging om na deze eerste ervaring de aanwezigheid van jongvolwassen adviseurs niet tot de behandeling van één dossier te beperken.

Eén en ander past in een bredere beweging binnen de kerken waar gezocht wordt naar wegen om de participatie van jongeren te vergroten. Dit o.a. onder invloed van de publicaties 'Growing Young' en de Nederlandse bewerking 'Samen Jong'. De instelling van junior ouderlingen en of jeugdraden binnen kerken zijn voorbeelden van hoe dat in de praktijk handen en voeten krijgt.

Hoewel de huidige huishoudelijke regeling van de synode, zoals gezegd, al ruimte geeft voor het (ad hoc) inschakelen van jongvolwassen adviseurs, is het wenselijk te zoeken naar een betere borging van de jongvolwassen betrokkenheid. Ons voorstel doet dat door de mogelijkheid van het betrekken van jongvolwassen adviseurs om te zetten in de afspraak van het instellen van zulke adviseurs, zolang hun generatie nog niet evenredig vertegenwoordigd is.

Anticipatie door huidig moderamen

De COS adviseert het huidig moderamen om te anticiperen op deze ontwikkeling door:
Alvast - onder voorbehoud - vier jongvolwassen adviseurs te werven.

Om te komen tot een vertegenwoordiging van jongeren uit de diverse delen van het land, is het advies om daarvoor de NGK regio's in vier denkbeeldige 'superregio's' te verdelen, liefst zo dat in elke regio plaatsen met grote instellingen voor voortgezet onderwijs aanwezig zijn.

De werving zou dan allereerst via de regio's uit die 'superregio's' kunnen lopen. Bij een gebrek aan respons op deze meer formele werving, zou in tweede instantie werving via meer informele kanalen plaats kunnen vinden (zoals ook bij de Synode Deventer 2023 succesvol is gebleken).

Het toekomstige moderamen van de Synode Best 2026 te adviseren deze jongvolwassenen officieel bij de synode voor te dragen als adviseurs, in lijn met bovengenoemd voorstel.

Bijlage 3: Nadenken over de toekomst

AANPASSING SYNODE-ORGANISATIE

Overzicht van mogelijkheden

versie 28 maart 2025

PvEG/KH

Deze nota komt voort uit de opbrengst van de evaluatie onder de afgevaardigden van de synode Deventer en de daarop volgende brainstorm binnen COS.

Om beter overzicht te krijgen, hebben we onderscheid gemaakt tussen belangen en ideeën. Belangen beschrijven de doelen die we willen bereiken; ideeën vertellen over de wegen die we daartoe kunnen bewandelen.

In deze nota beperken we ons tot de belangen die wij (PvEG en KH) gerechtvaardigd achten en de ideeën die naar onze inschatting de moeite aard zijn om toe te passen.

Verder hebben we ze thematisch ingedeeld: samenstelling van de synode, werkwijze van de synode, vergaderfrequentie van de synode en naderhand de verwerking van de synode.

De behandeling van deze nota in COS kan gaan via de volgende stappen:

1. Ga na of we het over de belangen eens kunnen zijn. Zo nee, schrap ze of formuleer ze anders (maar besteed er niet te veel tijd aan).
2. Beslis bij elk idee of we het gaan toepassen of niet. Zo nee, beoordeel dan of er een alternatief noodzakelijk is. Zo ja, zet acties in gang om het idee tot uitvoering te brengen.

Voor een deel vallen de ideeën buiten de bevoegdheid van COS. In dat geval kunnen we ze onder de aandacht brengen van de mensen die wel bevoegd zijn, met name het moderamen van de huidige of de volgende synode.

Algemene uitgangspunten

Er zijn enkele principiële belangen die zoveel gewicht hebben dat we ze hier vooraf afzonderlijk benoemen.

Dat is in de eerste plaats het algemene uitgangspunt dat de besluiten en de handreikingen die de synode neemt of uitgeeft de kerken moeten dienen in hun taak om kerk van Christus te zijn.

Daarnaast is het goed om afzonderlijk te benoemen dat elke afgevaardigde in de synode de ruimte moet krijgen en ervaren om vanuit zijn geloof te handelen en te spreken.

We verbinden hier geen concrete ideeën aan; het behoort in alles voelbaar te zijn.

SAMENSTELLING

Belangen

1. De kerken en regionale vergaderingen moeten zich betrokken weten bij de komende synode, niet alleen door het leveren van afgevaardigden, maar ook door kennis van de agenda en zo nodig door het aanvullen van die agenda.
2. De synode is gebaat bij een gevarieerde samenstelling, qua leeftijd, geslacht, maatschappelijke positie, competentie en opvattingen over kerkelijke thema's.
3. Gemeenteleden moeten een eerlijk beeld hebben van de synode, zodat ze interesse kunnen tonen voor afvaardiging.
4. Voor de continuïteit is het waardevol wanneer een deel van de afgevaardigden ook lid was van de vorige synode. Voor de continuïteit op langere termijn is tegelijk waardevol wanneer een ander deel van de afgevaardigden voor het eerst deelneemt.
5. De synode moet worden geleid door een moderamen dat de nodige ervaring in huis heeft, in de vergadering wordt erkend en herkend als 'ons' moderamen, en waarvan de leden over voldoende tijd beschikken om dit werk te kunnen doen.

Ideeën

1. Informeer de kerken en de regionale vergaderingen tijdig over de volgende synode en vraag hen om zo spoedig mogelijk te beginnen met het zoeken van afgevaardigden, bijvoorbeeld door middel van een speciale regionale zoek-commissie.
2. Informeer de kerken en de regionale vergaderingen regelmatig over de agenda van de komende synode; nodig hen uit om erover mee te denken en zo nodig via de mogelijkheden van art. E6.1 en E6.2 KO de agenda aan te vullen.
3. Wijs de regionale vergaderingen op het belang van diversiteit in de synode; respecteer daarbij hun bevoegdheid om zelf hun afvaardiging samen te stellen.
4. Communiceer tijdens de synode via diverse kanalen over het werk en het belang van de synode, om zo interesse te wekken en begrip te kweken.
5. Informeer de kerken en de regionale vergaderingen over de taken van een synodelid.
6. Informeer de afgevaardigden over de taken van het moderamen en vraag hun naar hun competenties en beschikbaarheid voor dit werk.
7. Vraag Kerkpunt naar hun mogelijkheden om regionale vergaderingen te adviseren over hoe mee te leven met de synode en deze goed voor te bereiden.
8. Overweeg de optie om ruim voor de opening van de synode een moderamen aan te zoeken uit de breedte van de kerken, waarvan de leden geen stemrecht hebben in de synodevergadering (tenzij ze alsnog door een regionale vergadering worden afgevaardigd).

Alternatief: geef leden van het moderamen gelegenheid om zich te laten vervangen door hun secundus afgevaardigde. Ze behouden dan hun bevoegdheid als preses, assessor of scriba, maar verliezen hun stemrecht.

WERKWIJZE

Belangen

1. De afgevaardigden moeten weten waartoe een synode dient en wat haar bevoegdheid is.
2. De afgevaardigden moeten zo snel mogelijk begrijpen hoe een synode werkt en wat daarin hun bevoegdheden en rechten zijn.
3. De afgevaardigden moeten voldoende tijd krijgen om zich in te lezen en voor te bereiden.
4. De afgevaardigden moeten voldoende ruimte ervaren om bij de behandeling van een zaak te kunnen zeggen wat zij menen te moeten zeggen.
5. De afgevaardigden moeten voldoende ruimte krijgen om in persoonlijke contacten van hart tot hart te kunnen spreken.
6. De teksten van besluiten en amendementen moeten zowel voor als tijdens de behandeling inzichtelijk zijn voor de afgevaardigden.
7. Laat zo weinig mogelijk tijd verloren gaan als een onderwerp eerder is afgehandeld dan verwacht of als er meer overleg nodig is dan voorzien.
8. Laat in de synode ook het geluid doorklinken van jongeren in de kerk.
9. Zorg dat de afgevaardigden voldoende zijn geïnformeerd om over een onderwerp te kunnen besluiten.

Ideeën

1. Geef tijdens de introductiedagen een inleiding kerkrecht met speciale aandacht voor de onderliggende principes.
2. Geef tijdens de introductiedagen een beknopt overzicht van de werkwijze van de synode; geef tijdens de eerste synodevergaderingen extra uitleg over de wijze van behandelen.
3. Plan de behandeling van een commissierapport pas in nadat het rapport is ontvangen en deel de datum z.s.m. met de afgevaardigden.
4. Plan voldoende tijd in voor algemene rondes; verspil geen tijd aan alternatieve vergadervormen.
5. Schors de vergadering regelmatig voor wandelgangenoverleg; laat commissieoverleg hier zoveel mogelijk mee samenvallen (i.p.v. andersom).
6. Plan tijdens de introductiedagen voldoende tijd en passende vormen om elkaar persoonlijk beter te leren kennen.
7. Vraag de afgevaardigden om de tekst van eventuele amendementen zo mogelijk ruim van tevoren aan te leveren.
8. Amendementen die tijdens de behandeling opkomen, moeten duidelijk zijn qua inhoud, maar hoeven niet tot in detail uitgeschreven te worden; wanneer een amendement wordt aangenomen, wordt naderhand in overleg tussen het moderamen en de indiener de redactie bijgeslepen en het resultaat in een volgende vergadering ter bekrachtiging aan de synode voorgelegd.
9. Leg een lijst aan van onderwerpen die ook buiten de aanwezigheid van een landelijke commissie behandeld kunnen worden en gebruik deze om vrijgevallen uren in te vullen.
10. Stem van tevoren af met een commissie welke inbreng zij zullen hebben en hoeveel tijd daarmee gemoeid zal zijn.
11. Leg een poule aan van jongvolwassenen die bereid en in staat zijn om als adviseur aan de vergadering mee te nemen.
12. Bedenk tijdig of voor een onderwerp advies van een expert nuttig is en nodig deze z.s.m. uit.
13. Laat specialistische zaken zo mogelijk voor-bespreken in een beperkte kring van geïnteresseerde en liefst enigszins deskundige afgevaardigden.

FREQUENTIE

Belangen

1. Zorg dat de vergaderingen zo kort op elkaar volgen dat de afgevaardigden elkaar kunnen leren kennen en een vertrouwensband kunnen opbouwen.
2. Zorg voor zoveel 'lucht' in het vergaderschema dat de afgevaardigden het kunnen volhouden naast hun beroepsarbeid en ambtelijk werk in de thuiskerk, en dat ze zich voldoende kunnen voorbereiden.
3. Laat niet te veel tijd voorbijgaan tussen de eerste en eventueel tweede (of zelfs derde en vierde) behandeling van een zaak.
4. Laat de planning zo flexibel zijn dat er geen onnodige kosten worden gemaakt.

Ideeën

1. Plan aan het begin van de synode enkele tweedaagse zittingen, en daarna liefst alleen losse vergaderdagen.
2. Maak gebruik van de drie jaren die een synode beschikbaar heeft om te vergaderen.
3. Onderzoek of voor de 'losse' vergaderdagen een eenvoudiger en goedkoper alternatief beschikbaar is dan Mennorode.
4. Plan in principe geen themaweken, maar laat voldoende tussentijd voor bezinning. Plan alleen een themaweek wanneer het onderwerp daarmee gediend is, bijvoorbeeld een groot pakket van te nemen besluiten dat stapsgewijs kan worden behandeld.

VERWERKING

Belangen

1. De kerken en regionale vergaderingen moeten zo snel mogelijk worden geïnformeerd over de juiste tekst van de synodebesluiten.
2. De kerken en regionale vergaderingen moeten worden gestimuleerd om daadwerkelijk kennis te nemen van synodebesluiten en deze te implementeren.

Ideeën

1. Zet de correcte tekst van genomen besluiten, inclusief de gronden, zo spoedig mogelijk op de website, en zorg dat ze daar goed vindbaar zijn.
2. Attendeer via alle mogelijke kanalen op genomen besluiten, met een link naar de correcte tekst op de website.
3. Attendeer de kerken en de regionale vergaderingen extra op de besluiten die voor hen relevant zijn, speciaal als een besluit vraagt om plaatselijke of regionale implementatie.